



- a) *folkehelse: befolkningens helsetilstand og hvordan helsen fordeler seg i en befolkning*
- b) *folkehelsearbeid: samfunnets innsats for å påvirke faktorer som direkte eller indirekte fremmer befolkningens helse og trivsel, forebygger psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse, eller som beskytter mot helsetrusler, samt arbeid for en jevnere fordeling av faktorer som direkte eller indirekte påvirker helsen.*

Det er kommunen som har det overordnede ansvaret for folkehelse arbeidet, § 4, og i annet ledd står det: *Kommunen skal fremme folkehelse innen de oppgaver og med de virkemidler kommunen er tillagt, herunder ved lokal utvikling og planlegging, forvaltning og tjenesteyting.* Kommunen skal sette i gang nødvendige for å møte kommunens folkehelseutfordringer etter § 7 i loven. Kommunen har også ansvaret for å holde oversikt over helsetilstanden i befolkningen i en kommune, etter folkehelselovens § 5. Denne oversikten vil være en forutsetning for målrettet bruk av virkemidler i plan og bygningsloven i folkehelsearbeid. Kommunen kan kreve at det utarbeides en Helsekonsekvensutredning (HKU) etter § 11 i folkehelseloven.

Folkehelseloven har tilknytning til mange andre lover, her kan nevnes smittevernloven, tobakkskadeloven, alkoholloven, kommunehelseloven, vegtrafikkloven, opplæringsloven, friluftsløven, forurensningsloven og arbeidsmiljøloven m.fl. Det er forholdet mellom folkehelseloven og Plan og bygningsloven vi vil ta videre i dette notatet.

### **Plan og bygningsloven, PBL (sist endret LOV-2017-06-16-63)**

Mange av tiltakene som planlegges etter plan og bygningsloven faller inn under folkehelseloven.

I formålsparagrafen til PBL, § 1-1 står det:

*Loven skal fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner.*

*Planlegging etter loven skal bidra til å samordne statlige, regionale og kommunale oppgaver og gi grunnlag for vedtak om bruk og vern av ressurser.*

*Byggesaksbehandling etter loven skal sikre at tiltak blir i samsvar med lov, forskrift og planvedtak. Det enkelte tiltak skal utføres forsvarlig.*

*Planlegging og vedtak skal sikre åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte interesser og myndigheter. Det skal legges vekt på langsiktige løsninger, og konsekvenser for miljø og samfunn skal beskrives.*

*Prinsippet om universell utforming skal ivaretas i planleggingen og kravene til det enkelte byggetiltak. Det samme gjelder hensynet til barn og unges oppvekstvilkår og estetisk utforming av omgivelsene.*

I PBL § 3-1 f) sies det at arbeid etter loven skal *fremme befolkningens helse og motvirke sosiale helseforskjeller, samt bidra til å forebygge kriminalitet.*

## Folkehelsesloven ⇔ Plan og bygningsloven

Folkehelsesloven bygger på, og er samordnet med plan- og bygningsloven (PBL) som er det generelle regelverk for å fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner, jf. pbl § 1-1. Kommunen skal iverksette nødvendige tiltak for å møte folkehelseutfordringene. (Kilde: regeringen.no)

## Kunnskapsgrunnlag om folkehelse i Ås kommune

Ås kommune laget et oversiktsdokument på folkehelse, etter folkehelseslovens § 5, sist revidert våren 2017. I tillegg utarbeider folkehelseinstituttet folkehelseprofil for det enkelte fylke og de enkelte kommunene, hvert år.

Indikatorene i folkehelseprofilen er delt inn i: Befolkning, levekår, miljø, skole, levevaner, helse og sykdom. De enkelte kommunene blir sammenlignet med fylket det hører til, de andre kommunene i fylket og hele landet. I tillegg er det eget tema for hvert år som blir belyst i folkehelseprofilen, eks i 2018 er temaet Alkohol, narkotika og folkehelse.

En ser at kommunen har tatt tak i folkehelseprofilene som er utarbeidet og brukt dette aktivt inn i sin oversikt over folkehelsearbeid.

## Folkehelseprofiler for Ås kommune

Det er noen indikatorer som peker seg ut fra år til år i folkehelseprofilen. Disse indikatorne er: vaksinasjonsdekningen for meslinger, utdanningsforskjeller i forventet levealder, personer som bor alene, 45+ og trivsel i skolen inkludert fortrolig venn. Alt dette kan løses via langsiktig planlegging, men ikke via planlegging etter plan og bygningsloven.

### 2018 –Alkohol, narkotika og folkehelse

Ås kommune ligger litt over fylkes og landsgjennomsnittet på alkohol kjøpt i dagligvarebutikker i kommunen og på Vinmonopolet i regionen. Alkohol- og narkotikabruk er blant de viktigste risikofaktorene for helsetap og tidlig død. Grupper med lavere utdanning og/eller dårligere økonomi rammes i større grad enn andre. På grunn av antall studenter i Ås kommune er det ikke overraskende at Ås kommune kommer over gjennomsnittet når det gjelder kjøp av alkohol i butikk.

### 2017 - Antibiotikaresistente bakterier - en utfordring for folkehelse

Ås kommune ligger på fylkes- og landsgjennomsnittet i antibiotikabruk.

### 2016 – Utjevning av sosiale helseforskjeller: ikke bare hva vi gjør men også hvordan

Sosiale ulikheter i helse vil si at vi ser systematiske helseforskjeller som følge inntekt og utdanningslengde. Her viser indikatorene av Ås kommune har en høy faktor på Utdanningsforskjeller i forventet levealder og ligger over både fylket- og landsgjennomsnitt.

## Indikatorer i folkehelseprofilen i perioden 2016-2018

Indikatorene som slår dårligst ut i Ås kommune er:

- Vaksinasjonsdekninger, meslinger 9 år, her ligger Ås kommune langt under landsgjennomsnitt
- **Utdanningsforskjellen i forventet levealder, under landsgjennomsnittet.**
- Trivsel på skolen, 10. klasse, under landsgjennomsnittet.
- **Personer som bor alene, 45+ – Kommunen er signifikant forskjellig fra landsnivået**
- Fortrolig venn, ungdatabesvarelse 2014, langt under landsgjennomsnittet og i nederste del av skalaen i fylket.
- Fornøyd med helsa, ungdatabesvarelse 2014, under landsgjennomsnittet.
- **Andel over 80 år, fremskrevet - Kommunen er signifikant forskjellig fra landsnivået.**
- Ensomhet, Ungdata. her ligger Ås kommune langt under landsgjennomsnitt.
- **Fornøyd med lokalmiljøet, ungdatabesvarelse, under landsgjennomsnittet.**
- Medlem i fritidsorganisasjon, ungdatabesvarelse, under landsgjennomsnittet.
- **Fysisk inaktivitet, ungdatabesvarelse, under landsgjennomsnittet.**

Det er ikke alle indikatorene som en kan påvirke i en detaljregulering, men med å ha fokus på folkehelse i en detaljregulering, kan en ha påvirkning på folkehelsen over lengre tid.

## Oversiktsdokument på folkehelse 2017-2021 Ås kommune

Ås kommune har laget en oversikt, folkehelseloven § 5, over helsetilstanden i befolkningen, med de positive og negative faktorer som kan virke inn på denne.

Kommunen oppsummerer:

*Ås kommune er en god kommune å bo i. Inntrykket er at kultur og kunnskapsbasert aktivitet dominerer. Folkehelsearbeidet i Ås kommune for 2017 og 4 år fremover bør prioritere utjevning av sosiale forskjeller:*

- *Trygge gode bomiljøer der en legger vekt på boligsammensetning og universell utforming.*
- *Redusere antall ungdommer som dropper ut av skolen*
- *Forebyggende aktiviteter og tiltak rettet mot personer med levevaner- og livsstilproblematikk*
- *Tilrettelegging for gode, tilgjengelige møteplasser og utemiljø for innbyggerne*
- *Ungdom og psykisk helse.*

Universitetet (NMBU) er nevnt med positivt fortegn flere steder i Ås kommune sin oversikt over folkehelse. Universitetet bidrar med:

- mangfoldig befolkning med internasjonalt preg med studenter og forskere fra hele verden.
- I Ås tettsted er bosatt en høy andel ansatte knyttet opp mot kunnskapsbedrifter, gjerne knyttet til universitetsmiljøet.
- Det er 50 % av arbeidsplassene i Ås kommune som blir dekket av innpendlere som i stor grad skyldes arbeidsplasser og studenter ved NMBU og ansatte og elever ved Ås videregående.
- flotte parker og uteområder som også blir flittig brukt av befolkningen.
- En del av den uorganiserte aktiviteten i Ås er volleyball og fotball. Her kan befolkningen bruke volleyball- og grus/gressbanen ved universitetet
- Egen idrettshall.

I forbindelse med utarbeidelsen av oversikten av folkehelse er det kommet frem innspill til tiltak:

- Gode møteplasser er viktig for folkehelsen i et samfunn. Det skrives og snakkes om dem i ulike sammenhenger. Flere prøver også å skape nye.
- Møteplasser kan være en samlebetegnelse for ulike miljøtiltak. Det kan være en samlingsplass, et treffsted, et værested eller et torg.
- Det var et sterkt ønske fra innbyggerne om flere uorganiserte møteplasser i kommunen. Her kan nyinnflyttede til kommunen bli kjent og lettere integrert i lokalmiljøet. Dette vil bidra til at innbyggerne i kommunen kan bygge sosiale nettverk som er viktig for helse og trivsel.

## Folkehelse i detaljregulering for Skogveien

Folkehelse notatet har tatt utgangspunkt i plandokumentene var ute på offentlig ettersyn etter 1.g behandling. Planarbeidet er vurdert ut fra et folkehelseperspektiv og kommentert. Ut i fra gjennomgangen er det kommet med forslag til endringer i plandokumentene, se siste kapittel. Folkehelseloven plasserer ansvaret for folkehelsearbeidet inn på de tverrfaglige og tverrsektorielle arenaene. «Helse i alt vi gjør» (Health in All policies) må være et hensyn på tvers av sektorer og forvaltningsnivå. Dersom en har fokus på(folke)helse i all planlegging, kan en bidra til små endringer som kan bli en del av et større bilde som er med på å bedre folkehelsen over lengre sikt. Det er det er ulikt hvordan en løser dette i den enkelte planprosess, dette ut ifra hvilket fokus planarbeidet har/har hatt.

---

Folkehelseperspektivet har vi i dette planarbeidet kommentert ut fra Sweco sine interne sjekklister, der vi har tatt ut punktene som går på folkehelse.

- a) Er det lagt opp til god medvirkning i planprosessen?
- b) Er det behov for helsekonsekvens utredning (HKU)?
- c) Skaper tiltaket arbeidsplasser?
- d) Er tiltaket med på å øke utdanningsgraden i samfunnet?
- e) Er tiltaket med på å utjevne sosiale forskjeller i kommunen?
- f) Er det tatt tilstrekkelig hensyn til kulturminner?
- g) Er det tatt tilstrekkelig hensyn til landskapsbilde?
- h) Er det tatt tilstrekkelig hensyn til naturmangfold?
- i) Er det tatt tilstrekkelig hensyn til nærmiljø og friluftsliv?
- j) Er nærmiljøkvalitetene i området ivaretatt?
- k) Skaper tiltaket barrierer i nærmiljøet?
- l) Er tilgangen til offentlige friområder vurdert og hensyntatt?
- m) Er det planlagt uteområde med tilfredsstillende kvalitet i planen?
- n) Skape tiltaket mer utfordringer i form av støy, lukt, støv og trafikk?
- o) Påvirkes tilgangen på offentlige tjenester som skole, barnehage, helse- og omsorgstjenester?
- p) Er det vurdert en maks/minimums størrelse på boligene i planområdet?
- q) Legger planen til rette for kollektivtransport og for myke trafikanter på en god måte?
- r) Er det innarbeidet nødvendige gangveger, sykkelveger og fortau?
- s) Er det nødvendig med egne tiltak i anleggsfasen og er dette hjemlet i planen?

## Medvirkning (a)

God medvirkning er viktig for folkehelsen, fordi det skaper eierfølelse til planene og fremtidig tiltak. Det er spesielt viktig med medvirkning i etablerte boligstrøk, da de etablere skal skape en fremtid sammen med de nye tiltakene som planlegges. Det går frem av innspillene til planarbeidet at planområdet har kunnskapsrike og ressurssterke naboer. I tillegg til kravene i plan- og bygningsloven til informasjon og medvirkning, er det avholdt informasjonsmøte tidlig i planprosessen.

Utdrag fra planprogrammet, kap. 3:

*Planarbeidet legges opp med utgangspunkt i plan- og bygningslovens krav til informasjon og medvirkning.*

*Varsel om igangsetting av reguleringsarbeidet ble sendt til naboer og aktuelle høringsinstanser i brev av 20.12.2016. Videre er varsel om igangsetting av regulering annonsert i Østlandets blad 20.12.2016. Oppstart av reguleringsplanarbeid ble også annonsert på Ås kommunes hjemmesider 21.12.2016. I forbindelse med varsel om oppstart ble det også invitert til informasjonsmøte som ble avholdt den 10.01.2017. Ved varsel om igangsetting av regulering ble det mottatt 30 høringsuttalelser.*

*Planprogrammet ble sendt til naboer og aktuelle høringsinstanser i brev av 08.05.2017. videre er planprogrammet annonsert i Østlandets blad 11.05.2017 samt annonsert på Ås kommunes hjemmeside 08.05.2017. I forbindelse med offentlig ettersyn av planprogrammet har det innkommet 5 merknader.*

Hovedutvalg for teknikk og miljø behandlet planforslag for del av Skogveien i Ås i møte 02.11.2017, HTM-sak 68/17 og lå ute til offentlig ettersyn frem til 15.2.2018. (kilde: as.kommune.no)

I planbestemmelsene, § 2.6, er det satt krav om utarbeidelse av Miljøoppfølgingsplan (MOP). I forslag til miljøoppfølgingsplan (MOP) er det lagt opp til medvirkning fra naboene i for av varsling av anleggsarbeid.

For å få best mulig medvirkning og forståelse av plandokumentene anbefales det at plankartet oppdateres med stedsnavn og veinavn som står i planbeskrivelsen/ planbestemmelsene slik at det blir enklere å lese bestemmelsene samtidig som se det i kartet.

Planen har lagt til rette for mer medvirkning en hva som er lovpålagt.

## Helsekonsekvensutredning (b)

Kommunen kan kreve at det utarbeides en Helsekonsekvensutredning (HKU) etter § 11 i folkehelseloven. Slik utredning kan bare kreves dersom, temaet ikke er konsekvens utredet i planen og ulempene ved å foreta utredningen står i rimelig forhold til de helsemessige hensyn som tilsier at forholdet utredes. I dette planarbeidet er det gjort konsekvensutredning på temaene nærmiljø og friluftsliv, naturmangfold, kulturminner og kulturmiljø og landskapsbilde. Det er laget fagrapporter på tema som støy, trafikk, skredfare, ROS analyse og Miljøoppfølgingsplan, i tillegg til at de vanlige temaene er vurdert i planbeskrivelsen. Dette vurderes som godt nok utredet og at kommunen ikke kan kreve en HKU for dette planarbeidet.

Uttrekk fra planbeskrivelsen kap. 1.2 Vurdering av utredningsplikt i iht. forskrift om konsekvensutredning

*Vurdering av utredningsplikt iht. forskrift om konsekvensutredning*

*Det ble varslet oppstart planarbeid i desember 2016, og det ble i den sammenheng vurdert at planforslaget ikke utløser krav om konsekvensutredning. Etter varslingsperioden og på bakgrunn av innkomne merknader er planforslaget vurdert på nytt i henhold til plan- og bygningslovens § 12-9 første ledd, jf. §§ 4-1 og 4-2 med tilhørende forskrift om konsekvensutredning for planer etter PBL av 2014-12-19-1726.*

*En ny samlet vurdering er at planforslaget kan falle inn under forskriftens § 4. Vurdering etter vedlegg III for planer som omfattes av § 3, dvs. det vurderes at planen kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn og dermed skal konsekvens utredes. Det er fremfor alt temaene naturmangfold, nærmiljø og friluftsliv, landskapsbilde, kulturminner og kulturmiljø som har vært utredet nærmere.*

*Funn og vurderinger avdekket i konsekvensutredningene er fortløpende innarbeidet i planforslaget. En parallell og tverrfaglig prosess har muliggjort at konsekvensutredning og planforslag har kunnet utarbeides og ferdigstilles samtidig.*

## Sosiale ulikheter (c, d og e)

Skaper tiltaket lokale arbeidsplasser?: Ja, Opplevd folkehelsen til den enkelte har sammenheng med opplevd levekår, opplevd levekår har sammenheng med inntekt og inntektsgivende arbeid. Planen legger til rette for og sikrer arbeidsplasser i Ås kommune. Student boligene kommer som en følge at studietilbudet universitetet har økt de siste årene og forventes å øke mer. Universitetet er en stor bidragsyter for Ås kommune og tilgrensende kommuner. Universitetet bidrar med å lokke godt utdannet personer til Ås med omegn.

Er tiltaket med på å øke utdanningsgraden i samfunnet?: Ja. Universitetet er med å sikre øke utdanningsgraden, lokalt og nasjonalt.



Er tiltaket med på å utjevne sosiale forskjeller i kommunen?: Ja/delvis, ved å tilrettelegge for økonomisk gunstige leiemuligheter i et attraktivt boligområde kommer kvalitetene på Kaja flere til gode. Ved å tilrettelegge for studentboliger vil en tilrettelegge for at flere studenter kan studere. Dette kan føre til at flere får høyere utdanning, men kan også føre til at de sosiale forskjellene blir større, mellom de med og uten høyere utdanning. Viser til folkehelseprofilen der Ås kommune kommer ut med høy faktor på *Utdanningsforskjellen i forventet levealder*, i forhold til landsgjennomsnittet. De fleste som vil benytte seg av studentboligene vil være tilreisende studenter, der noen vil velge å bosette seg i området. Ved å tiltrekke seg personer med høyere utdanning vil inntekten i befolkningen øke og en vil oppleve en økning i levekårene i kommunen. Samtidig som en kan oppleve at de sosiale forskjellene vil bli større, da de som ikke har tilknytning til universitetet kan oppleve at de blir hengene etter i velferdsutviklingen, noe som kan føre til større sosiale forskjeller mellom innbyggerne i kommunen.

### **Fremtidig generasjoner (f, g, h)**

Det er viktig at vi ikke fratar fremtidige generasjoner muligheten til å utforske fortiden og bidra til en bedre fremtid. En må påse at ikke viktige elementer som kulturminner, naturmangfold og landskapselementer går tapt for fremtidige generasjoner i den planleggingen vi utfører i dag. For å skape identitet er historien til nærmiljøet viktig. Landskapsbildet endrer seg med historien til stedet og det gjør også sammensetningen i naturen rundt oss. Det er viktig at vi har rekreasjonsområder i nærområdet slik at en kan følge med på utviklingen av kulturlandskapet, naturen og landskapsbilde rundt oss. Det er viktig for folkehelsen at vi har tid å bruke nærområde og tid til å reflekter rundt de endringen som er i området rundt oss. Dette kan være år sykluser eller gradvise endringer over tid.

Er det tatt tilstrekkelig hensyn til kulturminner og kulturmiljø? Delvis Temaet er konsekvens utredet, med liten negativ som den høyeste konsekvens. Områdene med høy verdi har ubetydelig konsekvens. I konsekvensutredningen er det gjort følgende vurderinger (kilde: Konsekvensutredning, datert 18.9.2017):

Tabell 4-1. Omfang og konsekvens for kulturmiljø.

Reguleringsplan Skogveien			
Delområde/lokalitet	Verdi	Omfang	Konsekvens
1. Skogveien	Middels	Lite negativt	Liten negativ
2. Studentboligene i Skogveien	Liten	Middels negativt	Liten negativ
3. Hulvei	Middels	Lite negativt	Liten negativ
4. Kaja	Middels-stor	Lite negativt	Liten negativ
5. Atriumhus i Bregneveien	Middels	Intet	Ubetydelig
6. Frydenhaug	Stor	Intet	Ubetydelig
Konsekvens for fagtema kulturmiljø			Liten negativ

Avbøtende tiltak kan være skilting av hulveien som arkeologisk kulturminne for å løfte denne frem for nabolaget og skape et turmål i nærmiljøet. Ett nytt turmål er positivt for folkehelse og stimulerer mennesker i alle aldrer til å komme seg ut på tur. Et turmål i nærområdet med pedagogisk innhold kan få barnefamilier til å legge søndag/ettermiddagsturen lokalt.

Er det tatt tilstrekkelig hensyn til landskapsbilde? Ja. Temaet er konsekvens utredet med følgende vurderinger (kilde: Konsekvensutredning, datert 18.9.2017):

Tabell 3-1. Omfang og konsekvens for fagtema landskapsbilde.

Reguleringsplan Skogveien			
Delområde	Verdi	Omfang	Konsekvens
1. Skogveien og Lyngveien	Liten	Middels negativt	Liten negativ (-)
2. Åsmåsan	Middels	Lite negativt – intet	Liten negativ – ubetydelig (- / 0)
3. Kaja boligområde	Stor	Lite negativt	Liten negativ (-)
Konsekvens for fagtema landskapsbilde			Liten negativ (-)

Avbøtende tiltak kan være vegetasjonsbelte mellom studentboligene og Utveien.

Er det tatt tilstrekkelig hensyn til naturmangfold? Ja. Temaet er konsekvensutredet med følgende vurderinger, (kilde: Konsekvensutredning, datert 18.9.2017):

Tabell 6-3 Verdi, omfang og konsekvens for naturmiljø.

Detaljregulering for Skogveien			
Delområde/lokalitet	Verdi	Omfang	Konsekvens
1. Skogarealer nord	Middels	Middels negativt	Middels negativ (- -)
2. Skogarealer sør	Liten /middels	Middels negativt	Liten/middels negativ (-/- -)
3. Park og plenarealer	Liten	Lite negativt	Ubetydelig/liten negativ (0/-)
Konsekvens for naturmiljø			Liten negativ (-)

Avbøtende tiltak kan være å behandle vegetasjonen varsomt i anleggsperioden og ta hensyn til hekkeperioden før en fjerner vegetasjon.

### Nærmiljø og friluftsliv (i, j, k, l og m)

Er det tatt tilstrekkelig hensyn til nærmiljø og friluftsliv?: Ja. Temaet er konsekvens utredet med følgende vurderinger (kilde: Konsekvensutredning, datert 18.9.2017):

Tabell 5-1. Omfang og konsekvens for nærmiljø og friluftsliv.

Studentboliger i Skogveien			
Delområde/lokalitet	Verdi	Omfang	Konsekvens
1. Studentboligene	Middels	Lite negativt	Liten negativ (-)
2. Kaja boligområde	Stor	Lite negativt	Liten – middels negativ (- / - -)
3. Lavblokkene i Lyngveien	Middels-liten	Lite negativt - intet	Liten negativ – ubetydelig (- / 0)
4: Åsmåsan	Middels-stor	Lite negativt - intet	Liten negativ – ubetydelig (- / 0)
5: Barnehagene på Kaja	Stor	Lite negativt	Liten – middels negative (- / - -)
6. NMBU campus øst	Middels-stor	Intet	Ubetydelig (0)
Konsekvens for nærmiljø og friluftsliv			Liten negativ (-)

Avbøtende tiltak er utarbeidelse av miljøoppfølgingsplan (MOP) som er hjemlet i planbestemmelsene § 2.6. Offentlighetens tilgang til turområder, gjennom utbyggingsområdene, er sikret med bestemmelsesområde med tilhørende bestemmelser og i bestemmelser. Her bør plankartet endres slik at en har bestemmelsesområde helt ut til offentlig vei.

Er nærmiljøkvalitetene i området ivaretatt?: Ja, området blir mer nedbygd, så det vil være litt mindre plass å bevege seg på innenfor planområdet enn dagens situasjon. Fordelen er at det opparbeides nærlekeplass i området. De halvprivate oppholdssonene tilhørende studentboligene er planlagt i tilknytning til inngangspartiene som ligger langs den sirkulære forbindelsen gjennom området. Bjørkelunden opprettholdes, i stor grad og er tenkt som et allment tilgjengelig område. Skogveien, som går som en bilfri gruslagt vei tvers gjennom området, vil fungere som forbindelse til Åsmåsan, som i dag. I følge folkehelseoversikten, til kommunen, er de grønne områdene rundt Universitetet mye brukt av lokalbefolkningen.

Skaper tiltaket barrierer i nærmiljøet?: Delvis, da gangveien (Skogveien) som er en viktig forbindelse mellom boligområdene og friluftsområdene vil gå gjennom et felles område for student boligene. Foreslår å sikre adkomsten gjennom område fra o\_SKV1 til o\_SKV2 ved å utvide bestemmelses område #VO1 til offentlig vei i begge retninger, med tilhørende endringer i bestemmelsene. Opprettholdelsen av gangveien er sikret med rekkefølgekrav § 9.4

Er tilgangen til offentlige friområder vurdert og hensyntatt?: Ja, da det er sikret i bestemmelsene at det skal etableres gang forbindelser gjennom bygeområdet, § 5.2, Opparbeidelsen bør sikres med rekkefølgekrav.

Er det planlagt uteområde med tilfredsstillende kvalitet i planen?: Ja, området rundt student blokkene er satt av til fellesområde for studentboligene. Det er satt av områder som skal opparbeides og område som skal være naturlige grøntområder. Det er stilt krav om minste uteoppholdsareal, MUA i planbestemmelsene § 2.12, i § 3.7 er det satt krav om opparbeidelse av nærlekeplass på 150m<sup>2</sup> og opparbeidelsen er sikret i rekkefølgekrav § 9.1. Opparbeidelse av grøntanlegget er sikret i § 9.5. med rekkefølgekrav på opparbeiding av felles områdene merket med BUT1-4 (uteoppholdsareal) på plankartet skal opparbeides før det gis brukstillatelse for bebyggelsen merket med BBB2-BBB7. Dette betyr at boligene ikke kan tas i bruk før uteområdene er opparbeidet. På Uteoppholdsarealene mellom BBB5 og BBB2 er det planlagt å bevare eksisterende trær og områdene skal etableres med gressplen og beplantes med naturpreget vegetasjon. Ut i fra Sol- skyggediagrammene, ved offentlig ettersyn, viser de at ved vårjevndøgn (21.mars) kl 15:00 at det er vesentlig mer skygge på områdene mellom husene og grøntområdene nord for planlagt utbygging, etter utbygging. Midsommer er det ikke store forskjeller på sol skyggeforholdene. Byggehøyden bør vurderes.

### **Plantekniske vurderinger (n, o, p, q, r og s)**

Skape tiltaket mer utfordringer i form av støy, lukt, støv og trafikk?: Ja, i anleggsfasen vil det planområdet med influensområdet bli eksponert for støy, lukt, støv og anleggstrafikk. Tiltak i anleggsfasen og hvem som er ansvarlig for tiltak vil bli ivaretatt i Miljøoppfølgingsplanen (MOP), som skal følge utbyggingen ved gjennomføring av tiltak. MOP er hjemlet i § 2.6 i planbestemmelsene. Det vil være en økt trafikkbelastning når området er ferdig utbygd, dette forverres av det politikerne vedtaket ved 1. g behandling, der politikereren gikk for å øke parkeringsdekningen fra 10% til 20%, der 10% må løses innenfor planområdet. Det går ikke frem av det politiske vedtaket hvor de 10% utenfor planområdet skal plasseres. Ved å øke

muligheten for å parkere vil også flere ha bil, som igjen vil føre til økt trafikk. De 10% parkeringsplassene på utsiden av planområdet sikres ikke i bestemmelsene.

Påvirkes tilgangen på offentlige tjenester som skole, barnehage, helse- og omsorgstjenester?: Delvis, da studentboligene vil i hovedsak bli utleid til studenter, med noen boenheter for studentfamilier. Studentsamskipnaden, SiÅs, har egne tilbud som vil stå åpnet for beboerne i området. Det er egen helsestasjon for ungdom i Ås, der ungdom og studenter kan få gratis råd og veiledning fra helsesøster, jordmor, lege, miljøterapeut og psykolog. Utvidelse av studenttilbudet ved universitetet vil utløse behov for økt kapasitet på helse- og omsorgstjenester, kapasiteten på skole og barnehager vil bli mindre berørt.

Er det vurdert en maks/minimums størrelse på boligene i planområdet?: Delvis, det er vurdert i planbeskrivelsen, men ikke hjemlet i planbestemmelsene. Siden det er snakk om en midlertidig bosituasjon i en studieperiode, i hovedsak basert på husstander bestående av én person, har ikke størrelse på boenhetene stor påvirkning på folkehelsen over lengre sikt.

Legger planen til rette for kollektivtransport og for myke trafikanter på en god måte?: Delvis. Planområdet ligger med nærhet til Ås stasjon (ca. 1 km), og inkluderer ingen særskilte arealer til kollektivtrafikk. Det er ikke regulert busslomme innenfor planområdet, heller ikke oppstillingsplass for buss. Ved behov for å hente studenter med buss for å frakte disse til ulike aktiviteter, er det flere alternative plasser hvor bussene kan stoppe for eksempel ved Sørhellinga nordøst på campus. Det er en høyfrekvent busslinje med stopp i krysset Skogveien/Utveien, denne er ikke omtalt i planbeskrivelsen. Trafikken til parkeringsplassen vil kun berøre myke trafikanter til området BBB7, men siden det er beregnet lite trafikk legges det ikke opp til separate løsninger som skiller gående og syklende.

Er det innarbeidet nødvendige gangveger, sykkelveger og fortau?: Ja, det er lagt inn gatetun mellom blokkene, men ikke sikret gangadkomst fra kjørevei, o\_SKV1 til gatetun f\_SGT langs f\_SKV3. Det er heller ikke regulert inn fortau langs o\_SKV1. Siden det er beregnet lite trafikk legges det ikke opp til separate løsninger som skiller gående og syklende.

Er det nødvendig med egne tiltak i anleggsfasen og er dette hjemlet i planen?: Ja, og dette er sikret i bestemmelsene med krav om miljøoppfølgingsplan (MOP) § 2.6.

## **Oppsummering: Forslag til endringer i plandokumentene**

Etter gjennomgang av plandokumentene sett med folkehelseperspektiv er konklusjonen at det er tatt mange grep ang folkehelse i planen som foreligger. Miljøoppfølgingsplanen sikrer arbeidet i anleggsfasen slik at viktige verdier blir ivaretatt, samlet sett har plandokumentene ivaretatt folkehelse på en tilfredsstillende måte. Under kommer forslag til noen små justeringer som foreslås i de juridiske plandokumentene. Tiltakene i planen vil gi en samlet positiv effekt for folkehelsen i Ås kommune, ved å sikre arbeidsplasser i kommunen, øke kunnskapen og utdanningsmiljøet i kommunen.

### **Plankart:**

- Byggehøyden bør vurderes i forhold til sol- skygge virkningene, eventuelle justeringer endres på plankartet.
- Bestemmelsesområde #VO1 – bør utvides til offentlig vei i begge retninger. Dette for sikre allmenheten tilgang langs felles adkomst.
- Stedsnavn og veinavn påføres basiskartet, for å få bedre sammenheng mellom planbestemmelsene og plankartet, økt medvirkning.

### **Planbestemmelsene**

- § 7.1 endres i tråd med endringer i plankartet.
- Det legges inn rekkefølgekrav på opparbeidelse av stier gjennom byggeområdet, som beskrevet i planbestemmelsene § 5.2
- Det bør vurderes hvorvidt miljøoppfølgingsplanen er tilstrekkelig sikret i bestemmelsene og om det bør formuleres rekkefølgekrav for utførelse av tiltakene i miljøoppfølgingsplanen.
- Opparbeidelsen av gangforbindelse i § 5.2 bør sikres med rekkefølgekrav.

### **Planbeskrivelsen:**

- Pkt 5,15 kollektivtilbud – endres til å inkludere den høyfrekvent busslinje med stopp i krysset med Skogveien.

**Kilder:**

Detaljregulering for del av Skogveien - dokumentene som ble lagt ut på offentlig ettersyn, høsten 2017.

Prop. 90L (2010-2011) Proposisjon til Stortinget – Lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven).

Folkehelse loven (sist endret i LOV-2017-03-03-8).

Plan og bygningsloven (sist endret LOV-2017-06-16-63).

Oversiktsdokument Folkehelse 2017-2021 – Ås kommune, sist revidert våren 2017.

Folkehelseprofil 2016-2018, Folkehelseinstituttet.

<https://www.regjeringen.no/no/tema/helse-og-omsorg/folkehelse/innsikt/folkehelsearbeid/id673728/>